

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXIV. évfolyam, 127. szám

2021/2.

Várjuk a végét

Sok tekintetben mérföldkőnek számít a 2020/21-es időszak. Az egész világot „megrengette” a koronavírus-járvány, minden gyökeresen megváltozott, a munkánk éppúgy, mint a hétköznapijaink. És be kell látnunk: semmi sem lesz már olyan, mint régen volt. Megtanultunk kezet mosni, maszkot viselni, távolságot tartani, illetve izlelgettük az otthondolgozás (home office) és a távoktatás (digitális tanrend) kényelmetlenségeit és előnyeit, azt azonban nem mondhatnánk, hogy csillagos ötösre vizsgáztunk belőlük. Ahogy teltek a hónapok, egyre türelmetlenebbek lettünk. Végre megérkeztek a vakcinák, s reménykedhetünk, hogy visszakapjuk a megszokott életünket. Jó lenne már, ha elmúlna ez a rémálom.

A veszélyhelyzet mindenkitől erőn felüli teljesítményt kíván. Leginkább a „frontvonalban” dolgozók teherbírását és tűrőképességét teszi próbára. Legtöbbször az orvosok és az ápolónők hősiességéről hallunk, de rajtuk kívül a szociális munkások vagy a szolgáltató szektor alkalmazottjai is kiteszik a lelküket. Akikről viszont nagyon kevés szó esik, azok a falu- és tanyagondnokok. Semmi önkéntes karantén, ugyanúgy járják a megszokott útvonalait, mint a járvány előtt. Sok helyen védőfelszerelést sem kapnak (vegyenek maguknak?), holott a személyes kapcsolatok miatt ők ugyanúgy ki vannak téve a fertőzésveszélynek, mint például a tanárok az iskolákban. Már-már úgy tűnik, mindenki természetesnek veszi, hogy a falugondnok vagy a tanyagondnok a naponta keletkező újabb feladatokat is végezze csak el, lehetőleg ellenszolgáltatás nélkül és lehetőleg állandó készültségben. Azt kívánom, ha egyszer túl leszünk a járványon, minden falugondnok és tanyagondnok megújult erővel folytassa munkáját.

Borzák Tibor

Juhász Gyula:

Húsvétra

*Köszönt e vers, te váltig visszatérő
Föltámadás a földi tájakon,
Mezők smaragdja, nap tűzében égő,
Te zsendülő és zendülő pagony!
Köszönt e vers, élet, örökkön élő,
Fogadd könnyektől harmatos dalom:
Szívemnek már a gyász is röpke álom
S az élet: győzelem az elmuláson.*

*Húsvét, örök legenda, drága zálog,
Hadd ringatózzam a tavasz-zenén,
Öröm: neked ma ablakom kitárom,
Öreg Fausztod rád vár, jer, remény!
Virágot áraszt a vérverte árok,
Fanyar tavasz, hadd énekellek én.
Hisz annyi elmulasztott tavaszom van
Nem csókolt csókban, nem dalolt dalokban!*

*Egy régi húsvét fényénél borongott
S vigasztalódott sok tűnt nemzedék,
Én dalt jövődő húsvétjára zsongok
És neki szánok lombot és zenét.
E zene túlzeng majd minden harangot
S betölt e Húsvét majd minden reményt.
Addig zöld ágban és piros virágban
Hirdesd világ, hogy új föltámadás van!*

Kömpöc sokat fejlődött az utóbbi években

Legyen kiszámítható az életünk

Egyesületünk január 28-án Kömpöcön tartotta elnökségi és felügyelőbizottsági ülését. Az ülésen ott volt Ferenczi István nyugdíjas tanyagondnok, és Bodócsi János jelenlegi falugondnok is. Megkértük Tisoczki László polgármestert mutassa be településüket.

Kömpöc Bács-Kiskun megye dél-keleti részén helyezkedik el, 700 lakosával kis településnek számít ugyan, de ettől függetlenül megpróbáljuk az itt élő és az itt letelepedni kívánó emberek igényeit kielégíteni.

Húsz évvel ezelőtt itt, a megye szélén viszonylag kis átmenőforgalom volt. Lakosságunk folyamatosan csökkent, a fiatalok nem akartak letelepedni településünkön. Aztán a 2000-es évek elején az M5-ös autópálya megépülésével (melynek le- és felhajtója közvetlenül községünk közelében épült meg) bekerültünk az ország vérkeringésébe. Természetesen ennek megvan a jó és rossz oldala. Nem örülünk a megnövekedett forgalomnak, annak viszont igen, hogy éppen az átutazóknak köszönhetően sokan megismerték a falunkat. Ma már egy jó munkahelyért elég fél órát utazni az autópályán: Szeged 15-20 perc, Kecskemét 35-40 perc alatt elérhető. Ezáltal Kömpöc egyre vonzóbb és hála Istennek egyre többen gondolják úgy, hogy itt kívánják leélni az életüket.

Az önkormányzat is mindent megtesz, hogy községünk folyamatosan fejlődjön. Feladataink közül három területet szeretnénk kiemelni: az oktatást, az egészségügyet és a szociális ellátást. Tíz éve a Szeged-Csanád Megyei Püspöki Hivatallal közoktatási megállapodást kötöttünk, melynek alapján a katolikus egyház az óvodánk és az iskolánk működtetését, fenntartását magára vállalja. Ennek köszönhetően helyben tudjuk tartani az oktatást, ami egy kistelepülés esetében nagy szó. Helyben működik a nyolc osztályos általános iskola, melynek felső tagozta nem öszzszevont, hanem osztott osztályokkal rendelkezik. Jelenleg 52 gyermek oktatását látjuk el itt.

Kömpöcnek saját háziiorvosi praxisa van. Háziiorvosunk 1100 főt meghaladó TAJ kártyaszámmal rendelkezik. Az elmúlt években rendelőfelújításra 20 millió forintot, orvosi eszközök beszerzésére pedig 13 millió forintot fordított ön-

kormányzatunk különböző pályázatoknak köszönhetően. Ezen fejlesztések következtében a környék egyik legjobban felszerelt háziiorvosi rendelője várja mind a kömpöci, mind a környező települések lakóit, akik háziiorvosunkat választották az orvosi ellátásuk biztosítására.

A szociális ellátás egyik alappillére a tanyagondoki szolgálat. Bár mivel nincs kiterjedt tanyavilág, ennek ellenére a tanyagondnokunk 20-25 tanyát látogat rendszeresen, illetve látja el az arra rászoruló embereket. Emellett a belterület szociális ellátásában is oroszlánrészt vállal. Munkakörébe tartozik a rendszeres ebédkiszállítás, az iskolások iskolájukba való eljuttatása, a betegek orvoshoz szállítása, a bevásárlás és minden egyéb, amely az idősek esetében felmerülhet.

Az elmúlt években sokat haladtunk előre a szociális háló kiépítésében, igyekszünk minden rászorulóknak segíteni. A kömpöciek fordulhatnak az önkormányzathoz szociális segélyért, krízishelyzeti támogatásért, gyógyszer támogatásért, tüzelő támogatásért. Ötödik esztendeje a 65 évet betöltött, a település állandó lakójának decemberben vissza nem térítendő pénzbeli támogatást nyújtunk. Tavaly ez az összeg fejenként 20 ezer forint volt, melyet 147 főnek folyósítottunk.

Ezeket az intézkedéseket természetesen tudni kell miből finanszírozni. Három évvel ezelőtt településünk önkormányzata úgy döntött, hogy az iparüzési adót 1,9 százalékról 1 százalékra csökkenti. Régebben 7 millió forint adóbevéttel rendelkezünk. Most pedig az idetelepülő vállalkozásoknak köszönhetően 20 millió forint körüli iparüzési adóbevéttelünk van. Az elmúlt években Kecskemétről is sikerült idecsábítani vállalkozást, mely zöldség-exporttal foglalkozik.

Kömpöc létszáma az utóbbi négy esztendőben folyamatosan nőtt. Nem az a célunk, hogy nagy mértékben növeljük a lakosság számát, hanem az, hogy az itt élők részére tudjuk tartani a jó minőségű vidéki életet, egy olyan életet, amely kiszámítható, biztonságot, megfelelő odafigyelést nyújt a helybeliek számára.

Tisoczki László
polgármester

A kormány átalakította a képzési rendszert

Kisajátított falugondnokok

Eddig civilek képezték a községek népszerű „mindeneseit”, a falugondnokokat, de elvették tőlük ezt a feladatot. Januártól a megyei önkormányzatok döntenek arról, hogy kire bízják a felkészítést.

Több mint egy éve nem indult új tanfolyam az országban a legkisebb településeken dolgozó falu- és tanya-gondnokok felkészítésére. Pedig a képzésre nagy szükség lenne, hiszen egy szabályváltozás nyomán az eddigi 1000 mellett további 700 településen nyílna lehetőség alkalmazni falugondnokokat, akik afféle mindeneként a bevásárlástól kezdve a szállításon, faaprításon át az apró-cseprő ügyek elintézésében segítik a helybelieket.

A járvány csak részben magyarázza a képzések elmaradását. A bizonytalan helyzetet elsősorban az okozza, hogy a kormány a pandémia idején átalakította a képzési rendszert. Az országban 11 civil szervezet fogja össze a falu- és tanya-gondnokok szakmai munkáját. Ezek közül eddig négynek volt jogosítványa az alapképzésre, munkájukat az állami Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) felügyelte. Idén januártól viszont a felkészítés szervezése a megyei önkormányzatokhoz került, és már nem szerepel oktatóként a négy egyesület, nem tudni, kire bízják a tanfolyamok megtartását. Ezzel párhuzamosan alaposan megváltoztatták a civilek által kidolgozott tananyagot.

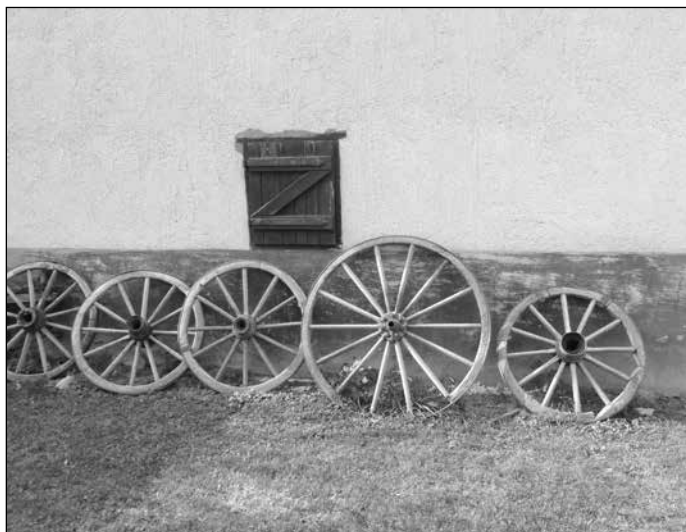
– Soha nem adtam volna a nevem egy olyan anyaghoz, amelyből törlik a falu- és tanya-gondnokok képzését eddig végző civil szervezeteket, és eltüntetik a hazai szociális szakma alapjait megteremtő Ferge Zsuzsa könyveit az oktatóknak ajánlott tanulmányok közül. Ráadásul meg sem kérdezték az oktatási csomag összeállításában eredetileg résztvevőket, hogy mit gondolunk a január elsejétől életbe léptetett változásokról – fogalmazott lapunknak Csörszné Zelenák Katalin. A Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesületének ügyvezető elnöke négy társával együtt írta az oktatási program eredeti változatát, amit az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) 2019 decemberében Kásler Miklós miniszter aláírásával hozott nyilvánosságra. Idén január 7-én a tárca helyettes államtitkára, Simon Attila vette a nevére a következő, alaposan átdolgozott változatot, amit azonban a szerzőknek előzetesen meg sem mutattak. – Szerzői jogainkat nem először tiporják sárba – tette hozzá Csörszné Zelenák Katalin, szerinte mégsem ez a legnagyobb baj a változtatásokkal, hanem az, hogy a 30 évvel ezelőtti a civil szektorból in-

duló falugondnoki rendszer lényegét, civil hátterét akarja megszüntetni a kormány.

Ezeknek az egyesületeknek a partvonalon kívülre küldését méltatlannak tartja a tananyag egy másik szerzője, a Zalai Falvakért Egyesületet vezető Szeder-Kummer Mária is. Szerinte a hosszú évek munkájával kiépített szakértői kapcsolatrendszert, a hálózaton belüli együttműködést, a közösséget és partnerséget zilálja szét a mostani bizonytalan helyzet. Nekik 2020 januárjától volt minisztériumi felkérésük az oktatásra, de a járvány miatt egyetlen csoportot sem tudtak elindítani.

A korábbi képzők közül egyedül a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanya-és Falugondnokok Egyesületétől kaptunk

olyan választ, hogy ők nem aggódnak az oktatás jövője miatt, civil szervezetként most is mindenben segítik a végeken dolgozó falugondnokokat. A Falugondnokok Vas és Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesületét vezető Kozma Judit szerint azonban az egymást követő változtatások egyértelműen azt jelzik: ezeket a képzéseket is államosítaná a kormány. Az eredetileg 260 órás oktatási programot már a miniszter által aláírt anyag is 170 órára csökkentette, ám ezt még a képzésben dolgozók egy

része is elfogadhatónak tartotta. A negyedszázada ezen a területen tevékenykedő Kozma Judit szerint azonban, ha nincs elég idő és beszűkül a felkészüléshez használható tartalom, a falugondnoknak alkalmazott, többségükben szakmunkás, esetenként 8 osztályt végzett embereket nehezebb megtanítani rá, hogy ők autonóm személyiségek és hogyan működik a kistelepüléseken a helyi demokrácia.

Eddig a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) fogta össze a képzéseket, ám ma már ez a megyei önkormányzatok feladata. A munkába bevonhatnak külső szervezeteket, akár az eddig oktató egyesületeket is, de eddig senki nem kapott választ a folytatást firtató kérdésekre, még a hazai falvak és városok felét tömörítő Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) sem. Gyergyák Ferenc főtitkár kérdéseire szeptemberben, majd decemberben is csak annyit felelt a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke, hogy minden megyei önkormányzat saját hatáskörben határoz majd a képző szervezetek kiválasztásáról, de még nincs végleges döntés a megoldásokról. Megkerestük az Emberi Erőforrások Minisztériumát is, de egyelőre nem válaszoltak kérdéseinkre.

Gulyás Erika

(Megjelent a Népszava 2021. január 26-i számában)

Hírek

Jubileumi jutalom

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 78. §-a rendelkezik a jubileumi jutalomról:

(1) A huszonöt, harminc-, illetve negyvenévi közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkező közalkalmazottnak jubileumi jutalom jár.

(2) A jubileumi jutalom:

a) huszonöt év közalkalmazotti jogviszony esetén kéthavi,

b) harminc év közalkalmazotti jogviszony esetén háromhavi,

c) negyven év közalkalmazotti jogviszony esetén öthavi illetményének megfelelő összeg.

(2a) Miniszteri rendeletben meghatározott esetekben a (2) bekezdés alapján a jubileumi jutalom alapjául szolgáló illetmény összegébe a 75. § szerinti, ágazati, szakmai sajátosságokra figyelemmel fizetendő pótlékot is be kell számítani.

(3) Ha a közalkalmazott jogviszonya a 30. § (1) bekezdés d) pontja alap-

ján szűnik meg, részére a megszűnés évében esedékessé váló jubileumi jutalmat az utolsó munkában töltött napon ki kell fizetni.

(4) Ha a közalkalmazott közalkalmazotti jogviszonya – a 25. § (2) bekezdés b) pont 1. alpontja szerinti áthelyezés vagy g) pont ga) alpontja szerinti rendkívüli felmentés kivételével – megszűnik és legkésőbb a megszűnés időpontjában nyugdíjasnak minősül [Mt. 294. § (1) bekezdés g) pont] vagy felmentésére a 30. § (4) bekezdése alapján kerül sor, továbbá legalább harmincöt évi közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezik, a negyvenéves közalkalmazotti jogviszonnyal járó jubileumi jutalmat részére a jogviszony megszűnésekor ki kell fizetni.

(5) A (4) bekezdésben szereplő rendelkezést a közalkalmazott örököse tekintetében megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a közalkalmazott jogviszonya elhalálozása miatt szűnik meg.

Kemény-díj

Az idei Kemény Bertalan Falufejlesztési Díjak ünnepélyes átadása Alsómcsoládon, a Vendégház- és Konferencia Központban lesz várhatóan 2021. június 4-én. Ez lesz a tizenharmadik alkalom, hogy erkölcsi elismerésben részesülnek, akik falugondnoki feladatokat (országhatáron belül, illetve a Kárpát-medence területén) legalább 5 éve, kiemelkedő színvonalon, a munkaidő korlátait nem ismerve végzik. Akik szakmai tudásuk legjavát nyújtva, mindig lelkiismeretesen, nagy türelemmel, együttérzéssel és odaadóan szolgálják településüket. Továbbá a díj erkölcsi elismerése azoknak a vidékfejlesztő szakembereknek, közösségfejlesztőknek is, akik szűkebb környezetükben, vagy országos szinten elkötelezetten tevékenykednek a centrum és a periféria közötti hídépítésben, akik munkájukban a kapcsolatteremtést, az értelmes dialógust tekintik legfontosabb eszközüknek a szakértők és a helyi lakosság közötti párbeszédben, az elmélet és gyakorlat között. A díj pénzjutalommal nem jár, de a kitüntetettek egy díszes oklevél mellett átvehetik Simorka Sándor szobrászművész bronzplakett alkotását.

Egyesületünk tagsága minden alkalommal képviseltette magát az ünnepségen, és szeretnénk, ha ez most is így lenne. Kérjük, hogy aki szeretne részt venni a díjátadón, az szándékát 2021. április 30-ig telefonon (76/507-543) vagy e-mailen (info@falugondnoksag.hu) jelezze felénk.

Egy új intézetről

A 610/2020. (XII. 18.) Kormányrendelet alapján 2021. január 1-jével létrejött a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet. Az Intézet tevékenységi körébe tartoznak a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságtól átvett egyes szakmai feladatok, például a szociális képzésszervezés, a működési nyilvántartás.

Az Intézet elérhetőségei:

Székhely: 1138 Budapest,
Váci út 191.

Telefon: (+36 1) 450 32 30,
(+36 1) 450 32 40

Telefax: (+36 1) 450 32 35

Az Intézet honlapja (<http://www.nsz.hu/>) jelenleg fejlesztés alatt áll, de a Szociális Ágazati Portálon (<https://szocialisportal.hu/>) megtalálható minden, a falu- és ta-

nyagondnoki szolgálat működését érintő információ, szakmai anyag.

A falu- és tanyagondnokok továbbképzésének (munkakörhöz kötött és kötelező továbbképzés) szervezése továbbra is regionális szinten történik az EFOP-3.8.2 pályázati program keretében. A regionális irodák e-mail címe (még) nem változott:

Dél-Alföldi Régió:

efop382szeged@szgyf.gov.hu

Észak-Alföldi Régió:

efop382debrecen@szgyf.gov.hu

Közép-Magyarországi Régió:

szabo.marta@szgyf.gov.hu

Javasoljuk minden fenntartónak, hogy jelezze képzési igényét – attól függetlenül, hogy most nem folynak képzések – a regionális irodáknak.

Hírek

Legyen jó, tegyen jót!

Adjon esélyt másnak és adjon esélyt magának, hogy jobb legyen!

Sokszor elég csak

1 mozdulat.

1 szó

1 perc

1%

Ajánlja fel adója 1%-át egyesületünknek!

Adószámunk: 18355525-1-03

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete közhasznú szervezetünk ezúton is kéri és köszöni az ön és családtagjai rendelkezését, személyes támogatását. Szervezetünk az ön egy százalékos adófelajánlását a következő Kalendárium és Duna-Tisza Közi Hírlevél megjelentetésére fordítja.

Indulhat a képzés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 39. § (5) bekezdés alapján falu-, illetve tanyagondnoki munkakörben csak olyan személy foglalkoztatható, akit a foglalkoztatás kezdő időpontjában a munkáltató bejelentett a munkakör betöltéséhez szükséges falu- és tanyagondnoki alapképzésre, és azt a munkakör betöltője a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított egy éven belül elvégzi.

A 170 órás (52 óra elmélet, 118 óra gyakorlat) tanfolyam jellegű képzés az Emberi Erőforrások Minisztériuma által engedélyezett központi képzési program alapján történik.

Az EFOP-3.8.2-16 Szociális humán erőforrás fejlesztése c. projekt keretében

megvalósuló pilot képzések lebonyolítása esetén 2020. december 31-ig beérkezett jelentkezők képzésére a 2019. december 2-án engedélyezett Oktatási program vonatkozik.

A 2021. január 01-je után érkezett jelentkezések esetén 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet 2/A §. (2) bekezdés alapján a megyei önkormányzat végzi a képzés lebonyolítását, a 2021. január 7-én jóváhagyott Oktatási program alapján.

Információ:

Nemzeti Szociálpolitikai Intézet – Képzési Igazgatóság – Képzésszervezési Iroda

Ügyintéző: Bartus István

Telefonszám: +36 70 505 6184

E-mail: bartus.istvan@szgyf.gov.hu

Búcsúzunk, Jani!

Nagy János, nekünk a Jani, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének, tagja, a helyi képviselő testület alpolgármestere. Váratlanul, s készületlenül ért a halálhíred bennünket, hisz' te mindig itt voltál nekünk és azt hittük ez mindig így marad. 2002-től napjainkig látad el falugondnoki feladataidat, példát mutatva minden tanya- és falugondnoknak. Ismerted az emberek és a falu gondját, bizalmukat élvezve gondjaikat veled megosztották.

„Sajnos, az időseink egyre fogynak, sokan meghaltak azok közül, akiről eddig gondoskodtam” – írtad egyesületünk hírlevelének hasábjain. Mindig aktívan részt vettél a programjainkon, találkozót szerveztél Tiszainokán, három alkalommal is. A tavalyi családi napra a lángossütőket hoztad el feleségeddel az élen, hogy megkóstolhassuk a tiszainokai ízeket. Köszönet a családnak, akik mindenben támogattak, hiszen csak így tudtad szívvel-lélekkel végezni ezt a munkát. Köszönet nekik, akiről mindig szeretettel beszéltél.

Egyesületünk tagjaként 2002 óta lelkiismeretesen és odaadóan végeztél munkádat. Szorgalmaddal, emberszereteteddel, segítőkészségeddel kivívtad, mind Tiszainoka lakóinak, mind az egyesület tagjainak megbecsülését. Egy voltál közülünk, s egyként dobbant szíved velünk. Minden egyesületi munkában példamutatóan helytálltál.

Jani, most búcsúzunk tőled, fejet hajtva a falus társaidért, az egyesületért végzett munkád előtt. Szemünkben könnycsepp, könnyeink ködén át még látni véljük arcod, baráti mosolyod. Mintha csak azt mondanád: Ne búsuljatok, ahova megyek, egy csomó ismerős arc vár, és tudom, szeretettel fogadnak, úgyszólván régen látogattam már meg őket!

Kosztolányi Dezső szavaival búcsúzom tőled az egyesület valamennyi tagja nevében:

„Édes barátaim, olyan ez éppen,
mint az az ember ottan a mesében.
Az élet egyszer csak őrája gondolt,
mi meg mesélni kezdtünk róla: „Hol volt...”,
majd rázuhant a mázsás, szörnyű mennybolt,
s mi ezt meséljük róla sírva: „Nem volt...”
Úgy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt-néma szobra.
Nem kelti föl se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt..., hol nem volt a világon egyszer.”

Jani, örök álmodat őrizze béke és nyugalom! Isten veled!

Bozóki Imre

A járvány tovább fokozza az elszigetelődést Néha sírva fakadunk

A világmjárvány és a hideg még jobban elszigeteli a tanyán élő idős embereket, akiknek most a nappali intézmények közösségi élményeit is nélkülözniük kell. A tanyagondnokok azonban mindennap kijárnak hozzájuk. A tartós hideg idő beköszöntével pedig még nagyobb figyelmet fordítanak a külterületen élőkre.

Bugac hatalmas külterülettel rendelkezik, és a tanyavilágban nagyon sok a magányosan élő, idős ember. Hétköznapi gondjaikban Lesták Zoltán tanyagondnok az egyik fő segítőtjünk, aki ilyenkor, télen napjában többször is kilátogat hozzájuk.

– A gondozottak között többen is vannak, akik nehezen mozognak, könnyen megtörténi, hogy elesnek és nem tudnak visszamenni a házba. De sajnos olyan is előfordul, hogy eltévednek – mesélte Zoltán, aki a kötelező feladatok mellett igyekszik mindig időt szakítani egy kis beszélgetésre is, hiszen van olyan ellátottja, akinek a legközelebbi szomszédja több kilométeres távolságban van. Elmondta, most az egyik legfontosabb feladata a tüzelőről való gondoskodás, de napi teendői közé tartozik az ebéd kihordása, a bevásárlás, a gyógyszerkiváltás, és ha kell, orvoshoz is elviszi az időseket.

A tanyagondnokok a hivatalos ügyek intézésében is sokat segítenek, postára járnak, szociális támogatásokat intéznek. Ilyenkor kiemelt feladatuk a szociális tűzifaigények begyűjtése – vette át a szót Rádiné dr. Tabi Anita jegyző asszony, aki korábban a Szociális Szolgáltató Központot vezette. Elmondta, idén Bugacpusztaházán húsz, Bugacon pedig közel százötven család kapott szociális tűzifát. Hozzátette: ilyenkor nemcsak a fűtésre, de a vízellátásra is kiemelten figyelniük kell, hiszen a nagy hidegben gyakran jelent gondot, hogy elfagynak a kutak, ezért sokszor az ivóvizet is a tanyagondnokok szállítják. A belterületen élő idősekről a szociális intézmény gondozónői gondoskodnak.

A jegyző azt is elmondta, hogy a nappali ellátást jelenleg tizenöt idős ember veszi igénybe, de a járványveszély miatt nem járhatnak be az intézménybe, ezért a gondozónők mennek

ki mindennap hozzájuk. Bevásárolnak, gyógyszert adagolnak, ha kell, besegítenek a fürdésbe, mosnak és takarítanak. A házi segítségnyújtást huszonhárom idős veszi igénybe. Ők azok, akik nem jártak be ugyan az idősök nappali otthonába, de segítségre szorulnak. Mindemellett az intézmény dolgozói több mint száz ebédet szállítanak ki a helyi idősöknek naponta. A munka dandárja után pedig megbeszélést tartanak az intézményben, ahol mindenki beszámol arról, hogy melyik gondozottnak milyen segítségre, támogatásra van szüksége.

– Ilyenkor az is előfordul, hogy sírva fakadunk, hiszen olyan dolgokat is látunk, amit nehéz elviselni könnyek nélkül – tette hozzá Zoltán.

– Azt tapasztaljuk, hogy azok az idősök, akik bejártak a nappali otthonba, nagyon nehezen viselik a mostani bezártságot, főleg azok, akik egyedül élnek. Amikor nem volt a koronavírus, akkor is sokan sírva mentek haza. A jelenlegi járványhelyzet pedig tovább nehezíti mindent. Ez azért is nagyon fontos, mert az egyetlen összekötő kapocs a világgal a tanyagondnok. Van, akinél

nincs áram, nincs telefon, nincs televízió, nincs a közelben szomszéd, gyakorlatilag teljesen el vannak vágva a világtól – sorolta Rádiné dr. Tabi Anita.

Azt is megtudtuk, hogy a járvány okán jelentősen megemelkedett az ellátottak száma, hiszen a karanténba került személyek is gyakran kérnek segítséget tőlük. A rászorulókon sokszor munkaidőn túl, önként segítenek a szociális központ munkatársai, akiknek ilyenkor az adományok kiosztásában is nagy szerepük van. Karácsony előtt több mint száz tartósélelmiszer-csomagot hordtak szét.

A tanyagondnokok a családsegítők munkáját is segítik, hiszen mindenkinek ismernek a tanyavilágban. Ahol a család és gyermekjóléti szolgálat, a házi gondozás, a nappali szociális ellátás, illetve a tanyagondnoki szolgálat nem külön egységként, hanem összhangban dolgozik egymással. Így az sem véletlen, hogy tavaly Bugac Községért kitüntető címet kaptak a Szociális Szolgáltató Központ dolgozói. Szalai Károly és Lesták Zoltán tanyagondnok is a település egyik legrangosabb elismerését a szociális

ellátás terén végzett lelkiismeretes, példamutató munkájukért, az idősek iránti elkötelezettségükért, segítőkészségükért és kifejezetten azért az áldozatos helytállásért vehették át,

amelyet a veszélyhelyzet idején tanúsítottak.

Kép és szöveg: **Vajda Piroksa**
(Megjelent a Petőfi Népe
2021. január 21-i számában)

KISKUNFÉLEGYHÁZA:

Jelzőrendszer is óvja az időseket

Félegyházán négy tanyagondnok – Fekete Judit, Serfőző Istvánné, Boda Jánosné Ibolya, Pintér Jenő – járja a külterületet, akik a hideg időben még fokozottabban figyelnek arra, hogy az ellátottaknak legyen elegendő, több napra való tűzifájuk, vizük és enivalójuk – mondta el lapunknak Pintér Lászlóné Ibolya vezető gondozó. Hangsúlyozta, a félegyházi tanyavilágban is nagy problémát jelent az elszigetelődés, hiszen még mindig vannak olyan tanyák, ahol nincs telefon és áram sem. Ezért ahová tudtak, jelzőkészüléket helyeztek ki. Baj esetén az idősek nyakába akasztott készüléken csak egy gombot kell megnyomni és fél órán belül megérkezik a segítség. A rendszer huszonegy éve működik Félegyházán és már több életet is megmentettek általa. Az idősek már megszokták, biztonságot nyújt nekik – hangsúlyozta Pintér Lászlóné, aki a félegyházi tanyagondnokok munkáját is irányítja.

Elmondta, a Magyar Máltai Szeretetszolgálattól is rendszeresen kapnak adományokat: a ruhák, takarók és tartós élelmiszerek szétosztásában is részt vesznek

a tanyagondnokok, hiszen ők jobban látják, hogy hol mire van szükség. Hozzátette: nagyon hálásak a tanyasi emberek, örülnek annak, hogy számíthatnak valakire. Boda Jánosné Ibolya tanyagondnok még a szabadsága ideje alatt sem hagyja magára a gondozottjait. Az egyedül élő időseket az ünnepek alatt is rendszeresen látogatta. Sőt, még hurkával, töltött káposztával és bejglivel is kedveskedett nekik.

Kovács Ferencné Szél Erzsébethez napi rendszerességgel kijár. A nyolcvankét éves asszony egy selymes tanyán él és egyedül neveli negyvenhét éve ágyban fekvő lányát. Mivel beteg gyermekét már nem bírja egyedül megfürdetni, Ibolya segít neki. Bár az idős asszony mindent megcsinál a tanya körül, Ibolya igyekszik mindenben a támasza lenni. Mint mondta, úgy tekintenek egymásra, mint szülő a gyermekére. Azért, hogy Erzsike néni és lánya még nagyobb biztonságban legyenek, épp a napokban szerelték fel náluk a nyomógombos jelzőkészüléket – tudtuk meg Boda Jánosnétól, aki azt is elmondta, büszke arra, hogy munkájával másoknak segíthet.

Ez történt 2020-ban

Egyesületünk 1997 novemberében alakult meg Kelebián. Az alakuláskor nem volt még 20 a falugondnokságok száma, ma pedig térségünk (Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád, Békés, Pest, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 202 településén 280 falu, illetve tanyagondnokság működik. 2020-ban egyéni egyesületi tagjaink közül 171, pártoló önkormányzati tagjaink közül 124 fizetett pártoló tagdíjat.

A médiumokban képviseltük a falu- és tanyagondnokságot (Szociálpolitikai Tükör, Szabad Föld, Magyar Nemzet, Petőfi Népe, Békési Hírlap, Új Néplap, Délvilág, Délmagyar, Félegyházi Hírlap, Helyi újságok, MTV, Kecskeméti TV, Homokhát TV, www.kecskemet.hu.) Folyamatosan működtetjük honlapunkat www.falugondnoksag.hu, www.tanyagondnoksag.hu. A Duna-Tisza Közi Falugondnoki Hírlevelet 2020-ban hat alkalommal jelentettük meg.

Egyesületünk elnöksége és felügyelőbizottsága 3 alkalommal ülésezett Kecskeméten és Csólyospáloson. Közgyűlést egy alkalommal március 5-én tartottunk Szentkirályon.

Falugondnoki találkozót szerveztünk Nyárlőrincen. Szakmai napot Vértesacsán és Kecskeméten.

Egy csoportban tudtuk elindítani a falugondnoki alapképzést. Hét senior falugondnok (Mojzinger Ildikó, Turcsán István, Bíró Zoltán, Császár János, Karácsony Gergely, Mladonyiczki

Zoltán) segítette az újonnan munkába álló falu- és tanyagondnokokat. 4 továbbképzésünkön 59 fő vett részt. Ez a szám is jól mutatja, hogy egyre több önkormányzat, illetve fenntartó ismeri fel, hogy szükség van a falu- és tanyagondnokok helyettesítésére. Szentkirályon 11 fővel rendeztük meg év végén a 3 napos szakmai tanácskozásunkat.

A Kemény Bertalan Falufejlesztési Díj ünnepélyes átadására 2020-ban Alsómocsoládon került sor. Emléklapot kaptak egyesületünkől Tercsi István (Ágasegyháza), Simon Mihályné (Bordány).

Három napos „látóutat” szerveztünk Zala megyébe ősszel (szeptember 4-5-

6) azért, hogy megismerkedjünk más megye falugondnoki, tanyagondnoki szolgálataival.

A lakiteleki önkormányzat és a Gondozási Központ támogatásával Családi napot szerveztünk Lakiteleken augusztus első szombatján, melyen a falugondnokok családjukkal vettek részt.

A Falugondnokság határok nélkül című projektet két szervezet (a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete és a Falugondnokok Vas és Győr-Moson-Sopron megyei Egyesülete) valószínűsítette meg a falugondnoki hálózatok transznacionális együttműködések keretében (EFOP-5.2.2.-17-2017-00004). Kutatási zárójelentés és Szakmai ajánlás készült el 2020 év elején.

Az EMMI pályázatot egyesületünk bonyolította és számolta el minden egyesület nevében.

Kecskeméti pályázatunk: a TOP-7.1.1-16-H-ESZA-2020-01432 „Biztonság, Egészség, Közösség” című program, melyet a külterületi városrészekre terveztünk, s megkezdtük a megvalósítást.

A veszélyhelyzet generálta tevékenységek: a Csongrád megyei és a Bács-Kiskun megyei Önkormányzat védőfelszerelés adománya 2020. április 21-én Szegeden és 2020. december 22-én Kecskeméten, s a felszerelések átadása falu- és tanyagondnoknak: 2020. április 24. Szatymaz, 2020. április 28. Kecskemét.

Csörszné Zelenák Katalin

Köszönjük a támogatást!

A 2020-as évben a következő önkormányzatok, intézményi és egyházi fenntartók támogatták egyesületünk szakmai munkáját.

Ágasegyháza	Gáter	Kunadacs	Sarkadkeresztúr
Ásotthalom	Gomba 2019, 2020	Kunbaracs	Szabadszállás
Bácsalmás	Gyulai KT ESZI	Kunfehértó 2019, 2020	Szadmár
Bácsszőlős	Harkakötöny	Kunpeszér	Szank
Balástya	Helvécia	Kunszállás	Szatymaz
Ballószög	Hercegszántó, KOLPING	Ladánybene	Szelevény
Balotaszállás	Homokmégy	Lakitelek	Szent Ferenc ESZI, Jászberény
Bócsa	Hunyadfalva	Lőkősháza	Szentkirály
Bordány	Imrehegy	Lórév	Szivárvány Gond. Központ, Kiskunfélegyháza
Boróta	Jakabszállás	Madaras	Tabdi
Bugac	Jászágó	Magyardombegyház	Tarhos
Bugacpusztaháza	Jászfelsőlősgyörgy	Mátételke	Tatárszentgyörgy
Cegléd	Jászivány	Mezőberény	Tázlár
Cibakháza	Jászszentandrás	Mezőhegyes	Térségi Szociális Gondozási Központ, Gyomaendrőd
Csabaszabadi	Jászszentlászló	Mindszent	Tésa
Csanádalbertyi 2019, 2020	Kamut	Mórahalom	Tiszabura
Csárdaszállás	Karcagi TKT Szoc.Szolg.Központ	Móricgát	Tiszainoka
Csemő	Kaszaper	Nagyrev	Tiszakürt
Csengele	Kelebia	Nyárlőrinc	Tiszaszentimre
Csengőd	Kéleshalom	Nyársapát	Tompa
Cserkeszlő	Kerekegyháza	Ópusztaszer	Újszalonta
Csévharaszt	Kertészsziget	Ordas	Újszilvás
Csikéria	Kétpó	Orgovány	Újtelek
Csolyospálos	Kétsoprony	Örménykút	Üllés
Dóc	Kisdombegyház	Páli	Váckisújfalu
Domaszék	Kisszállás	Pálmonostora	Vasad
Drágszél	Kocsér	Petőfiszállás	Zákányszék
Dunafalva	Kosd	Pirtó	Zsana
Dunatétlen	Kömpöc	Pusztamérges	Zsombó
Érsekhalma	Körös-szögi KTT, Szarvas	Röszke	
Forráskút	Kövegy	Ruzsa	
Fülöpjakab		Sándorfalva	

Közgyűlés és igazolvány

Sajnos ebben az évben nem tudjuk a megszokott időben megtartani a közgyűlést, de amint a veszélyhelyzet miatt bevezetett korlátozásokat enyhítik, mindenképpen megszervezzük. A közgyűlésen szoktuk rendezni (többek között) a tagdíjakat, az igazolványok kiosztását, a nyugdíjasok búcsúztatását. Ezeket most más módon kell megtennünk!

A tagdíjfizetés az Alapszabályban rögzített kötelezettség. Aki ennek nem tesz eleget, azt nem illetik meg az Alapszabályban rögzített jogok sem. Például nem küldjük meg neki a Duna-Tisza Közi Falugondnoki Hírlevelet, az egyesületi programokra szóló meghívókat. A tagdíj (3.000,- Ft/év) az OTP 11732002-20364300 bankszámlára történő átutalással, vagy személyesen az Egyesület irodájában rendezhető.

Aki eddig a közgyűlésen befizette a tagdíjat, helyben meg is kapta az adott évi igazolványt. Ez most annyiban változik, hogy aki befizeti az éves tagdíjat, a Hírlevéllel együtt kapja meg az igazolványt.

A közgyűlésen mindig megköszönjük a nyugdíjba vonuló kollégák áldozatos munkáját, szolgálatát, és kérjük őket, hogy a jövőben is maradjanak aktív tagjai az egyesületnek, látogassák a programokat, vegyenek részt a rendezvényeken. Amint lesz rá lehetőség, köszönetet mondunk Rózsa Antalné (Ásotthalom), Aladics Mária (Bácsszentgyörgy), Gácsi-Varga Katalin (Bócsa), Varga Péter (Drágszél) és Bogdán Zsigmond (Lórév) tanyáira, illetve falugondnokoknak.

Vágyunk a vidéki harmóniára

Hogy ki, milyen képet alkot magában manapság a vidéki életről, igen-csak megosztó, de hogy egyre kevesebben választják ma már az emberek ezt az életformát, abban biztos vagyok. Nehéz kibillenteni az embereket a komfortzónájukból, elkényelmesedtek, de azért mintha szállingóznának a vidék nyújtotta harmóniára vágyva.

Az a generáció, amelyik a gyökereit megőrzi és remélhetőleg tovább is örökíti, azt a réteget képviseli, akik megélhetésüket biztosítva, részben önellátóként választották ezt az életvitelt, hiteles képet tudnak adni, hogy beleláthassanak az emberek, a kívülállók a valóságba.

Más szemmel látják a vidék arcát, akik a város zaja elől menekülve, vállalva a munkahelyre való bejárást, választják a falut, netán tanyát. Ugyancsak más szemüvegen keresztül szemlélik a világot, kik belekényszerültek abba a helyzetbe, hogy anyagi nehézségek árán, elszigetelten, szinte az Isten háta mögötti pusztaságban, gyakran magányosan, családtalanul élnek meg nehéz sorsukat. Talán nekik van legnagyobb szükségük a polgármesteri, falugondnoki, tanyagondnoki odafigyelésre, segítségére.

Amióta az eszemet tudom, a tanyasi élet varázslata vesz körül. Ugyan nem a nagytőkei környékre születünk, de férjem is és én is tanyán nevelkedtünk fel, már kisgyermekként magunkba szívtuk a természet közelsége iránti vágyódást, a szabadság, az állatok, a földek szeretetét, tiszteletét, melyet generációkon keresztül hordoztunk zsigereinkben, s ezt igyekszünk továbbadni. Tizenhárom éves leánykánk is ebbe a világba született, számára evidens az állatok és természet szeretete. Elmondása szerint nem cserélne a vele egykorú, városban élő fiatalokkal, az ő életükkel.

A természet szeretete erősebb a gyerekekben, mint a digitális technika nyújtotta élmények, csak rá kell vezetni őket. Az állatok közelsége felelősségre nevel, megtanulnak gondoskodni. Ezek az igazi értékek, melyek drágábbak bárminemű igazgyöngynél, mert maradandónak bizonyul, biztonságos kikötőt jelent ebben a félresiklott, veszályos világban.

Büszkén viseljük paraszti múltunkat, s reméljük, hogy minél több embernek tudjuk felnyitni a szemét, megmutatni nekik a minket körülvevő csodát, ami karnyújtásnyira van tőlünk. Nem pénz-tárca-függőek, csak észre kell venni őket, nem elmenni a Jóisten ajándékai mellett. Meglátni, ahogyan éled a természet, felfigyelni az illatokra, a látványra, a hangokra. Ahogyan a virágok nyílnak, illatoznak, miként megpihen, elidőz raj-

tuk a méhecske vagy egy apró kis kék lepke. A harmatos reggelen a száradó széna finom illata, vagy ősszel a savanykás avaré. Meghallani az ébresztő madárdalt, megneszselni a csend hangját, mely átvált tücsökciripelésbe és békák fuvolázásába.

Néha el kell egy kicsit csendesedni, lassabban futó életre váltani. De a vágy magában kevés, mert a munka szeretete is kell hozzá, hiszen amit jó kedvvel csinálunk, az jövedelmező. Azt sem szabad elfeledni, mindenek felett szem előtt tartani, hogy Isten keze nélkül semmi sem sikeredne. Ha nem esne az élte-tő eső, vagy a fényt adó nap nem sütné, ha nem mutatná meg az irányt a Teremtő, hogy merre menjünk, ezek mind-mind ködbe vesztett álmok lennének.

Kinn, a végtelen pusztaságban amíg legel a nyáj, vagy amíg lóháton bejárjuk a határt, szabadon szárnyalnak a gondolataink, tekintetünk beleréved a végtelenbe, s gyönyörködünk a csodás naplementében. Hálát adunk minden egyes felkelő napért, az egészsé-

günkét, kis családukért és hogy azt tehetjük nap mint nap, mit szívvel-lélekkel teszünk.

Ha már csak egy részét is meg tudjuk termelni a szükségleteinknek, már tettünk az egészségünkért. Az 1980-as években kislányként megtapasztalhattam azt is, milyen az élet áram nélkül, milyen petróleumlámpa fényénél tanulni, milyen hűtő hiányában a kertben megtermett dinnyét a gémeskút vödrében lehűteni és milyen fagyasztó helyett bödönben tárolt lesütött húst ki-melegíteni, melynek íze páratlan, ma is érzem a számban.

Mára megadatott, ami a városi embereknek természetes, hogy ne kelljen az áramot nélkülözni, és a kóúthoz közel lakván autóval is be tudunk jutni a tanyánkhoz, nem kell kilométereket a sártengerben dagonyázni. Autó nélkül megállna az élet errefelé, a várost, az iskolát csak így tudjuk könnyen meg tudjuk közelíteni. Az elvárások is nagyobbak, többet kell termelnünk ahhoz, hogy megélhessen belőle a család. Meg kell felelni szabályoknak, előírásoknak, de nem panaszkodunk, ha szerényen is, de odafigyelve igyekszünk mindentől kihozni a tőlünk telhető legtöbbet. Nem lenne valóságos a kép, ha a nehézségekről nem ejtenék szót, mert itt bizony hosszúak a telek, még ha nem is olyan fogcsikorgatóak, mint annak idején, de mikor naphosszat kinn van az ember a hidegben, igencsak jólesik a meleg lakásba betérni. A meleg lakás azonban nem gombnyomásra működik, fát kell vágni, hasogatni, tüzet rakni s életben tartani. De amikor elcsendesül a tanya népe, milyen jó a pattogó tűz idilljében elgondolkodni az eddigi életünkön.

Hálát adok a Jóistennek, hogy ilyen életet adott nekünk, és nincs az a kincs, amiért háttal fordítanék neki. Napról napra van miért újratekdeni, folytatni az életünket. Boldogsággal tölt el minden pillanata: az új életek a hodályban, a fakadó fű, a káráló tyúkok, a békésen legelésző lovak, a szerteterülő nyáj. A természet mindennemű ölelése az igazi érték, melyre csak építkezni lehet, hiszen ha a lelkünk állapota rendben van, megtaláltuk a békét, akkor erős alapokon áll a gazdaság.

Zsoldos Erika

Nagytőkén összefogtak az élhető vidékért

Sziklák és kövek

A falusi élet, a tanyasi élet egy másfajta élet, mint amit a mai kor diktál (vagy diktálna) a XXI. század rohanó emberei számára. Az itt élő emberek maximálisan a való világot látva teszik mindennapi feladatukat. A természettel kell szimbiózisban élniük, hogy sikeres napjaik legyenek. A városi ember szemével nézve, aki sok esetben már „virtuális szemüveget” is visel, a tanyasi élet az infrastruktúra esetleges hiánya és a területi elszigetelődés miatt nehezebb. Sokan úgy gondolják, hogy az ott élők sajnálatra méltó sorsban élnek, kiszolgáltatottan.

A tanyán élő emberek nem biztos, hogy tisztában vannak azzal, milyen értékes környezetben léteznek. Persze sokszor nehéz értéknek látni azt a munkát, amiben nincs ünnep, nincs hétvége, csak reggeltől estig a jószágot kell ellátni és a földet kell művelni. Nincs kivehető szabadság, csak „home office” 0-24 órában. Ez az életforma városi szemmel egyre terheltebb – hiszen a mai ember mércéje leginkább a pénz –, a sok tanyai munka kevés forintot hoz a konyhára, viszont kitart az év minden napján. Cserébe saját alapanyagot, saját termést és saját nevelésű húst biztosít a mindennapokra.

A mai világunkban már a falvakban is egyre inkább elveszítik a jószággal és a földdel való kapcsolatot, mert ha nincsenek sok milliós gépek, több száz állat vagy dolgos munkáskezek, akkor nem lehet gazdaságilag rentábilisan megfelelő színvonalon működtetni a vidéki életet. Korunk szellemiségének területi határai is eltűnnek. A tanyán felnövő fiatalok – ha tehetik – inkább a városi életet választják, hiszen a pörgős, modernebb hétköznapok vonzóbbnak tűnnek, változatosabb lehetőségeket kínálnak. Maradnak az idős emberek. Több időt kellene töltenünk a tanyán élőkkel és a természeti környezettel, hagyni, hogy hasson ránk a jelenlét, hiszen mindez a természetes életbe vezet vissza.

Amire jómagam vállalkoztam, az hasonlít ahhoz, mint amikor egy kövekkel teli föld megmunkálásába kezdünk. Először ki kell tisztítani a területet, csak utána lehet a régóta műveletlen földet felszántani és megművelni. Bevallom, nagy lelkesedéssel és vízióval kezdtem ezt a munkát Nagytőkén, de minden nap látnom kell, hogy a sziklák, kövek kitaraktatása nélkül nem lehet termőterületet létrehozni. Sziklák és kövek alatt azokat a tradíciókat, szokásokat, komplexusokat értem, amik akadályai lehetnek annak, hogy a csapatmunka és a hasznos kezdeményezések eredményt hozzanak.

Nekünk lehetőségünk van arra, hogy felkaroljuk a tanyán élő, őseink örökségét hordozó, birtokló embereket. Igyekszem a támogató forrásokat felkutatni és megfelelő mederbe terelni, hogy az Alföld ezen pusztáinak szikes talaján ne múljon el nyomtalanul az élet, hanem új lendülettel kezdjen kizöldülni és termővé válni.

Szerencsére ebben a vírusos, hideg időszakban is sikerült összefognunk: az Élhető Vidékért Hagyományörző és Bajtársi Egyesület a Pomárium Kft.-vel karöltve minden tanyán élő nagytőkeket (összesen 45 tanyát érintően) meglepett egy-egy ötliteres, dobozos almával. Ez valóságos vitamin bomba: egy kilogramm almából 60 százalék almalevet nyernek ki, tehát az ötliteres kiserelésben nagyjából 8 kilogramm alma vitamintartalma található meg. Szeretnénk, ha településünkön meghonosodnának az ilyen összefogások.

Szénászky Zsolt
polgármester

Megjelent a Kalendárium!

Egyesületünk idén is kiadta az Alföldi Falugondnoki Kalendáriumot, ami a hagyományokhoz híven három fő részből áll. Az első részben havonta naptár, vers, egy-egy Bahget Iskander-fotó, rejtvény, Szentí Tíbor-írás és receptek találhatóak. A középső rész tartalmazza az elmúlt két év (2019 és 2020) falugondnoki eseményeit, a harmadik részben pedig öt megyéből két-két települést és tanyagondnoki szolgálatát mutatják be az ott dolgozó tanyagondnokok.

Mivel bizonytalan a közgyűlés megtartásának lehetősége, előzetes egyeztetés alapján a Kalendárium átvehető az egyesület irodájában.

Magyarország fái

Fenyők

A fenyők nyitvatermő növények, a magok nyitott termőlevélen fejlődnek. Fás szárú növények, az ágak örvökben állnak, leveleik tű- vagy pikkely alakúak, viaszosak. Többségük örökzöld, de vannak lombhullató fajok (például vörösfenyő, mocsárciprus) is. A virágok egyivarúak, a hím virágok barkában, a termős virágok tobozvirágzatban állnak. A szárnyas magok a széllal terjednek.

A fenyők gyökereivel együtt élnek a gombafonalak, amelyek felveszik a talajoldatot. Ez indokolja a földlabdás telepítésüket. Fontos a környezetvédelmi szerepük, díszítő hatásuk is jelentős. Felhasználhatók az iparban (bútor, papír, stb), a virágkötészetben (karácsonyi, kegyeleti díszek), és a kert- és parképítésben egyaránt jelentős.

Gyakori fajok:

Feketefenyő

Közép- és Dél-Európából származó, 20-30 méterre megnövő, fiatalon széles kúp alakú, később ernyő formájú, sötétszürke, barázdált kérgű fa. Tülevelei kettesével állnak, 8-16 cm hosszúak, sötétzöld színűek. Tobozát („nagy rózsatoboz”) koszorúkötészetben használják. Oszlopos növekedésű fajtái vannak. Napfényigényes, fagytüró, száraz helyeken is megél.

Himalájai selyemfenyő hosszú, csüngő tülevelekkel

Jól tűri a légszennyezést. Felhasználható szoliterként, csoportba ültetve, akár sorfának is.

Erdeifenyő

Hazája Európa, Észak-Ázsia. Magyarországon is előfordul, főleg erdőt alkotó fajként. 20-30 méter magas, kérge kezdetben sárgászöld (répa-fenyő), idősebb korban szürkésbarna színű. Tülevelei rövidebbek (4-6 cm), szürkészöldek, szintén kettesével állnak. Tobozai kisebbek („kis rózsatoboz”) a feketefenyő tobozainál. „Sé” ezüstös lombú fajta. A környezeti feltételek iránt közepesen igényes, tűrőképessége viszont gyengébb, mint az előző fajé.

Törpefenyő

Közép- és Dél-Európából származó magashegységi (törpefenyvesek öve) faj. Bokor vagy kistermetű fenyő, kettesével álló 2-6 cm-es zöld tülevelekkel, apró tobozokkal. Klímánkat jól tűró, sziklakertekbe, cserjefoltokba ültetik.

Himalájai selyemfenyő

Himalájából származó, 20-30 méter magas, széles kúpos koronájú, gyors növekedésű faj. Hosszú tülevelei ötösével állnak, csüngők. Toboza hengeres, hosszú („nagy hasítótoboz”). Meszes talajba is ültethető, a városi klímát bírja. A fiatal növényeken hideg fekvésben a csúcsrügy visszafagyhat. Szoliter növénynek telepítik.

Közönséges luc

Hazája Észak- és Közép-Európa. Hegyvidéki faj, a bükkösök felett lucos erdővet alkotja. 30-40 méter magas, kúpos koronájú fa, egyesével álló, szúrós hegyű, fényes sötétzöld levelekkel. Toboza hosszú „szivartoboz”. Páraigényes, üde talajt kíván, városi klímába nem való. Karácsonyfának nevelik, fája fontos faanyag, törpe fajtáit sziklakertbe ültetik.

Szürke luc

Észak-Amerikából származik. 20-30 méter magas, kúpos koronájú fa, a

Kúpos koronájú szürke luc (ezüstfenyő)

hajtáson körkörösén álló, szürkészöld szúrós levelekkel. Világosbarna tobozai puha pikkelyűek, csüngők. Kedvelt fajták a Koster ezüstöskék, a Hopsii ezüstös színű tülevelekkel. Páraigényes, de nagy tűrőképességű, dekoratív faj. Szoliternek vagy csoportokba ültetik.

Kaukázusi jegenyefenyő

Kaukázusból származó, 20-30 méter magasra növő, kúpos koronájú faj. A hajtásokon kefeszerűen álló fényes, sötétzöld tülevelei narancsos illatúak. Felálló, gyantás toboza éretten szét-esik. Igényes, közepes várostűrűsű növény.

Karácsonyfaként „nordmann” fenyőként kerül forgalomba.

Dr. Lévai Péter

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu
honlap: www.falugondnoksag.hu
iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszéné Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: Almási László

Rajz: Vida Ágnes

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét